

Statsviterkonferansen 2012 – Dag 1

Arrangør: Norsk statsvitenskapelig forening

Sted: Thon Hotel Bergen Airport

UTFYLLENDE PROGRAM FOR KONFERANSENS FØRSTE DAG

TORSDAG 19. APRIL

Kl. 10.00 Innsjekking/kaffe

Kl. 10.30-10.45 **Åpning**
ved leder for Norsk statsvitenskapelig forening, professor Oddbjørn Knutsen, Universitetet i Oslo

Kl. 10.45-11.45 **Hvor går statsvitenskapen?**
Hvor enhetlig er statsvitenskapen som akademisk disiplin? Har det skjedd endringer i grad av enhetlighet/differensiering innenfor faget over tid? Hvilke faktorer kan generelt forklare fagets utvikling, og hvilke utfordringer står statsvitenskapen ovenfor i dag?

Dette er noen av de sentrale spørsmålene som tas opp i dette innledningsforedraget. Det argumenteres for at svarene på disse spørsmål finnes i skjæringsfeltet mellom endringer i statsvitenskapens studieobjekt – politikken – og trekk ved faget som institusjonalisert akademisk disiplin, idé- og analysetradisjon.

Johan P. Olsen er Professor Emeritus ved ARENA Senter for Europaforskning, Universitetet i Oslo, og tidligere professor i offentlig administrasjon og organisasjonsteori ved Universitetet i Bergen. Olsen er internasjonalt kjent for sine arbeider om beslutningsprosesser og læring i organisasjoner og om institusjoners betydning i det politiske liv.

Kl. 12.00-13.00 **Parallellsesjoner:**

Sesjon A

Økt autonomi for forvaltningsorganer og ved selskapsorganisering – hvor demokratisk og hvor effektivt?

Statlig eierskap i Norge er omfattende og spenner fra hel- og deleide selskaper til med rent forretningsmessige mål til selskaper med stort innslag av sektorpolitiske oppgaver. Statlig eierskap reiser en rekke utfordringer og spørsmål: Er det vesentlige forskjeller i statens styring av statlige selskaper og styringen av statlige forvaltningsorganer? Fører politisk konflikt om selskapenes mål til svekket effektivitet?

Rune J. Sørensen er professor ved Handelshøyskolen BI. Han har utgitt en rekke bøker og artikler om organisering, styring og effektivitet i offentlig sektor. Han har også deltatt i en rekke offentlige utvalg og styrer, og han ledet blant annet et prosjekt om statlige selskaper med sektorpolitiske oppgaver for Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Sesjon B

Praktisk metode: Spørreundersøkelsens mange fallgruver, og råd for å sikre pålitelige resultater

Resultater fra surveyforskning kan bli svært misvisende hvis en ikke tar hensyn til de mange feilkildene som er knyttet til slike undersøkelser. Eksempler viser at det ikke bare er journalister som kommer uheldig ut, også forskere trekker innimellom uholdbare konklusjoner av funnene sine.

Ottar Hellevik er professor i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo, der han i hovedsak arbeider med metodeundervisning. Siden 1984 har han hatt en bistilling ved meningsmålingsinstituttet MMI (nå IPSOS MMI), der han blant annet har ledet prosjektet Norsk Monitor. I 2011 kom boka "Mål og mening. Om feiltolkning av meningsmålinger".

Sesjon C

Høyrepopulisme og anti-islamske grupper

Etter terrorangrepet i Norge 22. juli har det blitt rettet et nytt søkelys på høyre-radikale populistiske partier og anti-islamske grupper i Europa. Disse partiene har klart å etablere seg i europeisk politikk de siste 40-årene, særlig i årene etter 1985. Den gjennomsnittlige oppslutningen for disse partiene har økt fra rundt 2 prosent midt på 1980-tallet til nesten 12 prosent i dag. Hvem stemmer på disse partiene og hvorfor?

Anders Ravik Jupskås er utdannet statsviter fra Universitetet i Oslo i 2008. For øyeblikket holder han på med en doktorgrad om nye høyrepopulistiske partier i Skandinavia etter 1970. Jupskås kommenterte valget for NRK i 2011, og han har skrevet flere kronikker om høyrepopulisme i norske aviser.

Lars Erik Berntzen har nylig fullført en mastergradsavhandling ved Sosiologisk institutt (UiB) hvor han forsket på motstanden mot islam, muslimsk kultur og innvandring til Norge. Han har intervjuet ledere for organisasjoner og grupper som har gjort seg bemerket med sine islamkritiske utsagn.

Kl. 13.00-14.00   **Lunsj**

Kl. 14.00-15.30   **Parallellsesjoner:**

Sesjon A

Borgerkrig og politisk stabilitet (med fokus på de pågående regimeendringene i Nord-Afrika og Midtøsten)

Mange land med autoritært styresett opplever nå betydelig politisk uro og regimeendringer. Hendelsene i Midtøsten og Nord-Afrika og kom overraskende på mange. Hvor godt lar disse regimeendringene – opprørene, konfliktforløpene og de foreløpige utfallene – seg forklare ut fra teorier og teser som står sentralt i studiet av borgerkriger?

Hovedinnlegget holdes av **Scott Gates**, som leder Senter for borgerkrigsstudier (et senter for fremragende forskning) ved PRIO og er professor i internasjonal politikk ved NTNU. Hans forskning retter seg særlig mot interne og internasjonale konflikter, herunder den betydningen institusjonsutforming kan ha for konfliktens forløp og håndtering.

Kjetil Selvik er forsker ved FAFO og førsteamanuensis II ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo. Hans forskning dreier seg om forholdet mellom stat og samfunn i Midtøsten, politisk islam og politisk økonomi.

Michael Alvarez er førsteamanuensis ved Institutt for sammenliknende politikk ved Universitetet i Bergen. Han underviser i sammenliknende politikk og metode og forsker på spørsmål knyttet til regimestabilitet og -sammenbrudd.

Sesjon B

Makt og kunnskap

Samfunnsøkonomien har stått for det suverent mest vellykkede profesjonsbyggingsprosjektet blant samfunnsvitenskapene og har i realiteten monopol på viktige stillinger i Finansdepartementet, Norges Bank, Finanstilsynet og Konkurransetilsynet. Paradoksalt nok har et suksesskriterium vært å underbetone fagets karakter av samfunnsvitenskap til fordel for ideen om at man produserer en form for verdinøytral, teknisk kunnskap.

Foredragsholderen har nylig samarbeidet med økonomer i så vel finanskrise- som matkjedeutvalget og vil benytte refleksjoner over disse erfaringene som utgangspunkt for videre tanker omkring forholdet mellom kunnskap og makt i politikken.

Bent Sofus Tranøy

Førsteamanuensis i statsvitenskap ved Høgskolen i Hedmark og ved

Markedshøyskolen. Han har vært medlem av Finanskriseutvalget og Matkjedeutvalget. Han forsker og underviser i tema knyttet til økonomisk politikk og markedsmakt. Tranøy var sentral i arbeidet med Makt- og demokratiutredningen.

En eventuell kommentator til Tranøys foredrag vil bli annonsert senere.

Sesjon C

Riksrevisjonen: Hvilken rolle har den, og bør den ha?

Riksrevisjonen spiller en viktig rolle i å kontrollere at Stortingets vedtak følges opp og at forvaltningen bruker sine ressurser effektivt. Omfanget av kontroll i forvaltningen er økende og oppleves av mange som unødvendig ressurskrevende. Hva betyr det for Riksrevisjonens rolle og oppgaver?

Anne Enger er fylkesmann i Østfold. Hun var tidligere partileder i Senterpartiet, mangeårig stortingsrepresentant og har vært fungerende statsminister og statsråd i flere departementer. Hun har også vært generalsekretær i Redningsselskapet.

Paul G. Roness er professor ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen. Han har deltatt i flere nasjonale og internasjonale forskingsprosjekt om reformer i statlig forvaltning og har skrevet mange artikler og bøker om dette temaet. Det gjelder mellom annet styring og autonomi for statlige organisasjoner.

Therese Johnsen er ekspedisjonssjef i Riksrevisjonen med ansvar for Riksrevisjonens selskapskontroll, som omfatter eierdepartementenes forvaltning av statens eierinteresser i selskaper. Johnsen er utdannet sosiolog fra Universitetet i Oslo og har før ansettelsen i Riksrevisjonen bred erfaring fra arbeid i flere departementer og direktorater.

Kl.16.00-17.30

Hvor relevant er statsvitenskapsfaget, og hva er fagets forhold til andre fag innen samfunnsvitenskapen?

Er statsvitenskapen relevant? I statsvitenskapsfaget er det internasjonalt blitt en fornyet interesse for metode- og teoriutvikling som klarere styrker muligheten for å gi mer operative råd. Norsk statsvitenskap tilbyr sine utøvere analytisk verktøy (begreper, modeller, teori) som er til hjelp for å forstå bl.a. årsaks-virknings-mekanismer og mønstre, men faget har et ennå utnyttet potensial for å bidra mer.

Innleder er **Arild Underdal**, professor i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo og ved CICERO Senter for klimaforskning der han leder et av de nye sentrene for forskning om miljøvennlig energi (CICEP). Hans viktigste forskningsfelt er internasjonalt samarbeid, med miljø- og

ressursforvaltning som empirisk fokus. Underdal var prorektor for UiO i perioden 1993-1995 og rektor i perioden 2002-2005.

Paneldebatt med:

Victor D. Norman, professor i samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole, og tidligere statsråd i Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Anne Lise Fimreite, professor ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Hun har forsket mye på lokalpolitikk og forholdet mellom kommuner, regionalt nivå og staten.

Kl. 19.30

Festmiddag med kulturelt innslag og festtale

Statsviterkonferansen 2012 – Dag 2

Arrangør: Norsk statsvitenskapelig forening

Sted: Thon Hotel Bergen Airport

UTFYLLENDE PROGRAM FOR KONFERANSENS ANDRE DAG

FREDAG 20. APRIL

Kl. 09.00-10.30   Parallellsesjoner

Sesjon A

Finansmarkedene og den europeiske gjeldskrisen: Nasjonalstatens betydning i en globalisert verden

Hvorfor gikk det galt - var det politikerne eller markedet som hadde skylden? Og hvilke muligheter er det for nasjonal politikk i en globalisert verden? Disse spørsmålene får vi belyst fra økonomiske og statsvitenskapelige innfallsvinkler.

Steinar Holden er professor i samfunnsøkonomi ved Universitetet i Oslo med særlig fokus på makroøkonomi og penge- og valutapolitikk.

Bent Sofus Tranøy er førsteamanuensis ved Høgskolen i Hedmark og var medlem av Finanskriseutvalget. Han forsker bl.a. på institusjonelle betingelser for styring av finanssektoren.

Ola Storeng er økonomiredaktør i Aftenposten og følger den politiske håndteringen av den europeiske gjeldskrisen på nært hold.

Sesjon B

Staten, kommunene, profesjonene og foretakene – hvilken plass skal lokaldemokratiet ha i helsevesenet?

Statens overtakelse av sykehusene og innføring av foretaksmodellen i spesialisthelsetjenesten i 2002 var en av de største reformene i norsk samfunnsliv. Reformen er stadig omdiskutert. Spørsmålet om lokaldemokratiets plass i helsevesenet aktualiseres av samhandlingsreformen. Kommunestørrelse og oppgavemengde, ansvarsfordeling mellom stat og kommune, samt pasientrettigheter og kommunenes "sørge-for-ansvar" er noen relevante stikkord.

Innledere er **Ole Berg** professor, dr.philos. ved Avdeling for helseledelse og helseøkonomi, Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo.

Berg har gjennom en årrekke gjort en betydelig innsats for lederutvikling i helsevesenet. For denne innsatsen ble han i 2002 utnevnt til Ridder av 1.klasse av Den kongelige norske St. Olavs orden.

Synnøve Jenssen er professor, dr.philos. ved Institutt for sosiolog, statsvitenskap og samfunnsplanlegging, Universitetet i Tromsø. Synnøve Jenssens forskningsfelt er kommunal politikk og betingelser for demokratisk styring i kommunene.

Anne Lise Fimreite er professor ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Hun har forsket mye på lokalpolitikk og forhold mellom kommuner, regionalt nivå og staten.

Diskusjonen ledes av **Inger Marie Stigen**, førsteamanuensis, dr.philos. ved Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag, Høgskolen i Oslo og Akershus. Stigens forskningsfelt er styrings- og organisasjonsformer i stat og kommune og evaluering av reformer i offentlig sektor.

Sesjon C (denne sesjonen er slått sammen med sesjon B dagen før) Hvilke typer evalueringer er det behov for i politikktutvikling?

Politikktutvikling blir stadig mer kunnskapsbasert. Forskningsresultater, statistikk og mange andre kunnskapskilder benyttes både i utforming og implementering av tiltak. Reformen og større tiltak blir dessuten i stor grad evaluert gjennom forskning.

Hva slags evalueringer er det mest behov for i politikktutvikling og hvilke krav setter ulike evalueringer til utformingen og implementeringen av tiltak og reformer?

Kjetil Ulvik er utdannet med Mastergrad i statsvitenskap fra London School of Economics (LSE) og arbeider som seniorrådgiver i Kunnskapsdepartementet med analyse og forskning. Ulvik har blant annet koordineringsansvar for den forskningsbaserte evalueringen av prosjektet NY GIV.

Håkon Kavli er utdannet Cand.polit. i statsvitenskap fra Universitetet i Oslo og arbeider som prosjektleder for GNIST-partnerskapet i Kunnskapsdepartementet. Kavli hadde blant annet ansvaret for kunnskapsgrunnlaget i St. meld. 22 (2010-2011) om ungdomstrinnet, og har ansvaret for indikatorprosjektet i GNIST som skal fortelle i hvilken grad målsettingene for partnerskapet nås.

Kl. 11:

Hva betyr partiene for valg og regjeringsdannelse i dag – og hva er konsekvensene for det norske demokratiet?

Norge har et valgssystem som sikrer partiene ganske rettferdig representasjon etter sin oppslutning, men det er ikke gitt at et flertall av mandater oversettes i regjeringsdeltakelse. Hva er egentlig sammenhengen mellom parti, valg og regjeringsdannelse? Bør vi få færre partier? Skal partiene tvinges til å avklare regjeringskonstellasjoner før valg? Går vi mot et polarisert partisystem? Hvilke konsekvenser ser man for det norske demokratiet fremover?

Knut Heidar har PhD fra London School of Economics og er professor ved Institutt for statsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Han har særlig studert politiske partier, partisystemer og hvordan partiorganisasjonene binder sammen medlemmer, aktivister og partienes folkevalgte.

Paneldebatt med:

Kristin Clemet er leder i Civita. Hun var utdannings- og forskningsminister fra 2001-2005, og viseadministrerende direktør i Næringslivets Hovedorganisasjon (1997-2001). Hun har tidligere blant annet vært arbeids- og administrasjonsminister og stortingsrepresentant. Kristin Clemet er utdannet siviløkonom ved NHH.

Hans Olav Lahlum er historiker og forfatter og er særlig kjent for biografien om Haakon Lie. I tillegg skriver han krim og anmelder bøker, er foreleser, sensor og veileder. Lahlum er en dyktig sjakkspiller og politisk aktiv i SV.

Kl. 12.45

Avslutning

Kl. 13.00

Lunsj

Kl. 14.00

Mulig utflukt til Museet Lysøen

(Ole Bulls hjem)

(for de som ønsker det mot ekstra betaling)

(forutsetter tilstrekkelig antall påmeldte)

